

سرشناسنامه: دیداریان، میثم، ۱۳۶۵.
 عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با اصول و مبانی شهر الکترونیک (با رویکرد شهرسازی) تألیف میثم دیداریان
 مشخصات نشر: ارومیه: دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ارومیه، ۱۳۹۲
 موسسه فرهنگی انتشاراتی شاهد و اینترگران ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری: ۳۰۰ ص، مصور، جدول
 شابک: ۲۰۰۰۰۰ ریال: ۱-۶۴-۷۷۸۰-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 موضوع: اطلاع رسانی الکترونیکی دولتی
 موضوع: اینترنت در علوم اداری - جنبه های اجتماعی
 موضوع: تکنولوژی اطلاعات - سیاست دولت
 شناسه افزایی: موسسه فرهنگی انتشاراتی شاهد و اینترگران
 رده بندی سکر: ۱۳۹۲ الف ۱۵۲ JF
 رده بندی دیویی: ۷۸۰-۲۸۵-۳۵۰
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۰۰۵۱

نام کتاب	آشنایی با اصول و مبانی شهر الکترونیک (با رویکرد شهرسازی)
تألیف و نگارش:	مهندس میثم دیداریان
ناشر:	انتشارات شاهد و اینترگران علوم پزشکی ارومیه
تیراژ:	۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ:	اول - ۹۲
شابک:	۹۷۸-۶۰۲-۷۷۸۰-۹۶۴-۳
چاپ:	
صحافی:	
طراح روی جلد:	نگارنده
بهاء:	۲۰۰۰۰ ریال

مرکز پخش

ارومیه - خیابان امام - خیابان طرزی روبروی ساختمان پزشکان

انتشارات شاهد دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

فاکس: ۰۴۴۱-۲۲۴۴۹۷۵

تلفن: ۰۴۴۱-۲۲۲۰۵۳۴

۱۱	پیشگفتار.....
۱۵	فصل اول: آشنایی با فناوری اطلاعات.....
۱۵	مقدمه.....
۱۶	تعاریف فناوری اطلاعات IT.....
۱۸	تاریخچه فناوری اطلاعات و ارتباطات در ایران.....
۲۸	سیر تکوین فناوری اطلاعات و ارتباطات در جهان.....
۲۹	فناوری اطلاعات و فرهنگ شهری.....
۳۱	آشنایی با بخش از خط - است کاربردی - ابزاری فناوری اطلاعات.....
۳۱	اینترنت.....
۳۴	پهنای باند در اینترنت.....
۳۵	اینترانت.....
۳۵	اکسترانت.....
۳۶	موتور جستجو و عوامل هوشمند.....
۳۶	پست الکترونیکی.....
۳۷	پورتال یا درگاه.....
۳۸	وب سایت.....
۳۸	تله کنفرانس.....
۳۹	آمادگی الکترونیکی.....
۳۹	شکاف دیجیتالی.....
۴۱	شاخص فرصت دیجیتال.....
۴۱	مدیریت حقوق دیجیتال.....
۴۳	فصل دوم : آشنایی با کلیات شهر الکترونیک.....
۴۳	مقدمه.....
۴۴	تاریخچه و مفاهیم شهر الکترونیک.....
۴۶	تعاریف شهر الکترونیک.....

مزایای شهر الکترونیک.....	۴۹
ارکان شهر الکترونیک.....	۵۲
شهروند الکترونیکی.....	۵۳
مشارکت الکترونیک.....	۵۴
خدمات الکترونیکی شهری.....	۵۵
تعریف شهرسازی الکترونیک.....	۵۶
تالش های شهرسازی الکترونیک.....	۵۸
ضرورت ایجاد شهر الکترونیک از دیدگاه جمعیتی.....	۵۹
پیاده سازی شهر الکترونیک : ضرورت و طراحی.....	۵۹
سند راهبردی شهر الکترونیک.....	۶۳
چشم انداز شهر الکترونیک در سند راهبردی.....	۶۵
رسالت یا مأموریت شهر الکترونیک در سند راهبردی.....	۶۹
اهداف شهر الکترونیک در سند راهبردی.....	۷۲
خانواده ها و شهر الکترونیک.....	۷۶
مقوله امنیت در شهر الکترونیک.....	۷۷
امضاء دیجیتالی.....	۷۹
خدمات شهرهای الکترونیک در جهان.....	۸۰
فصل سوم : دولت در شهر الکترونیک.....	۸۳
مقدمه.....	۸۳
تعریف دولت الکترونیک.....	۸۴
مزایای دولت الکترونیک.....	۸۵
ضرورت پیاده سازی دولت الکترونیک.....	۸۶
مراحل پیاده سازی دولت الکترونیک.....	۸۸
ابعاد دولت الکترونیک.....	۸۹
راهکارهای دولت الکترونیک در جهت ارتقاء سطح خدمات.....	۹۰

۹۱	پیشنهادهای عملی برای گذر دولتها از دنیای صنعتی به دنیای دیجیتال
۹۱	زیربخش های دولت الکترونیک
۹۲	حکومت الکترونیک
۹۳	چالش های بین المللی دولت الکترونیک
۹۳	مدیریت الکترونیک
۹۴	پلیس سایبری
۹۷	خدمات الکترونیکی دولت
۹۹	مدل چهار رکن اقتصاد در شهر الکترونیک
۹۹	مقدمه
۱۰۱	اقتصاد دیجیتال
۱۰۳	بازارهای الکترونیکی
۱۰۶	فروشگاه های الکترونیکی
۱۰۷	مجتمع فروشگاهی الکترونیکی
۱۰۸	چرخدستی مخصوص خرید در فضای مجازی
۱۰۸	توزیع دیجیتال
۱۰۸	تعاریف تجارت الکترونیک
۱۱۰	تاریخچه مختصری از تجارت الکترونیک
۱۱۲	طبقه بندی تجارت الکترونیک
۱۱۵	سیستم های مورد استفاده در تجارت الکترونیک
۱۱۶	بسترهای لازم برای تحقق تجارت الکترونیک
۱۱۷	زیرساختهای تجارت الکترونیکی
۱۱۸	مزایای تجارت الکترونیک
۱۱۹	محدودیت های تجارت الکترونیک
۱۲۰	کسب و کار الکترونیک
۱۲۱	حراجی های الکترونیک

۱۲۲.....	خرده فروشی الکترونیکی
۱۲۳.....	خرده فروشان مختلط
۱۲۴.....	بورس الکترونیک
۱۲۵.....	مزایای بورس الکترونیک
۱۲۶.....	معایب بورس الکترونیک
۱۲۷.....	بانکداری الکترونیکی
۱۲۸.....	مزایای بانکداری الکترونیکی
۱۲۹.....	موانع بانکداری الکترونیکی
۱۳۰.....	قابلیت های انحصاری بانک در راستای تحقق بانکداری الکترونیکی
۱۳۰.....	پرداخت الکترونیکی
۱۳۳.....	پول الکترونیکی
۱۳۴.....	چک های الکترونیکی
۱۳۵.....	دستگاه خودپرداز - عابر بانک
۱۳۵.....	دستگاه پایانه فروش - کارت خوان پوز
۱۳۶.....	اشتغال و کارایی در شهر الکترونیک
۱۴۰.....	روش های مختلف تبلیغات در فضای مجازی
۱۴۴.....	خدمات بیمه ای آن لاین
۱۴۵.....	وفاداری الکترونیکی
۱۴۷.....	فصل پنجم : آموزش در شهر الکترونیک
۱۴۷.....	مقدمه
۱۴۸.....	یادگیری الکترونیکی یا آموزش الکترونیکی
۱۵۰.....	روش های یادگیری دوره های آموزش الکترونیکی
۱۵۱.....	مزایای آموزش الکترونیکی
۱۵۲.....	معایب آموزش الکترونیکی
۱۵۲.....	استانداردهای آموزش مجازی

عناصر آموزش الکترونیکی.....	۱۵۳
دانشگاه مجازی.....	۱۵۴
مدرسه مجازی و نیمه مجازی.....	۱۵۷
تاثیر آموزش الکترونیکی بر بهبود کیفیت آموزش حضوری (سنتی).....	۱۵۹
کتابخانه‌ها در شهر الکترونیک.....	۱۶۰
کتاب الکترونیکی.....	۱۶۸
سایت‌ها: علمی - آموزشی.....	۱۶۸
سایت‌های ارزش افزوده.....	۱۶۹
توصیه و مشاوره آنلاین.....	۱۷۰
فصل ششم: کالبدشکافی در شهر الکترونیک.....	۱۷۱
مقدمه.....	۱۷۱
بررسی تحولات فضای شهری در شهر الکترونیک.....	۱۷۲
بررسی تطبیقی سلسله مراتب شهر سنتی و شهر الکترونیک.....	۱۷۵
بررسی تطبیقی تسلسل فضایی شهر سنتی و شهر الکترونیک.....	۱۷۶
تاثیر فناوری اطلاعات در فضاهای شهری.....	۱۷۷
فناوری اطلاعات زیرساخت جدید شهری و تاثیر آن بر کیفیت شهری.....	۱۷۹
بررسی تحولات سیمای شهر در عصر فناوری اطلاعات.....	۱۸۳
طراحی شهری در شهر الکترونیک.....	۱۸۴
خدمات الکترونیکی در حوزه مسکن.....	۱۸۵
سیستم روشنایی هوشمند، خیابان‌ها.....	۱۸۶
فصل هفتم: شهرداری در شهر الکترونیک.....	۱۸۹
مقدمه.....	۱۸۹
شهرداری الکترونیکی.....	۱۹۰
وظایف شهرداری الکترونیک.....	۱۹۱
مراحل اجرایی و توسعه شهرداری الکترونیک.....	۱۹۴

۱۹۸.....	مزایای شهرداری الکترونیکی.....
۲۰۰.....	چالش های پیاده سازی شهرداری الکترونیکی.....
۲۰۰.....	زیاله الکترونیک.....
۲۰۳.....	فصل هشتم : سلامت و درمان در شهر الکترونیک.....
۲۰۳.....	مقدمه.....
۲۰۴.....	تاریخچه پزشکی از راه دور ، پزشکی مجازی.....
۲۰۸.....	پزشکی مجازی پزشکی از راه دور (تله مدیسین).....
۲۰۹.....	اهداف پزشکی مجازی.....
۲۰۹.....	مزایای پزشکی از راه دور.....
۲۱۰.....	موانع موجود در پزشکی مجازی.....
۲۱۱.....	انواع پزشکی از راه دور.....
۲۱۵.....	سلامت الکترونیکی.....
۲۱۷.....	پرونده الکترونیکی سلامت.....
۲۱۹.....	فصل نهم : گردشگری و سرگرمی در شهر الکترونیک.....
۲۱۹.....	مقدمه.....
۲۲۰.....	بخش اول : گردشگری مجازی ، تورسم دیجیتال.....
۲۲۳.....	ضرورت فناوری اطلاعات در صنعت گردشگری.....
۲۲۴.....	صنعت گردشگری از منظر فناوری اطلاعات و ایجاد گردشگری مجازی.....
۲۲۹.....	تعریف گردشگری مجازی یا تورسم دیجیتال.....
۲۳۱.....	علل بررسی صنعت گردشگری در شهرسازی.....
۲۳۴.....	مطالعات مولف در خصوص اهمیت گردشگری مجازی.....
۲۳۶.....	بخش دوم : سرگرمی و تفریح الکترونیکی.....
۲۳۸.....	سرگرمی الکترونیکی.....
۲۴۳.....	فصل دهم : حمل و نقل در شهر الکترونیک.....
۲۴۳.....	مقدمه.....

۲۴۴	تعریف سیستم های هوشمند حمل و نقل ITS
۲۴۵	حوزه های عملکردی ITS و خدمات مرتبط با آن ها
۲۴۶	مرکز کنترل ترافیک شهرها
۲۴۷	سیستم کنترل مرکزی هوشمند ترافیک (SCATS)
۲۴۸	مزایای سیستم کنترل مرکزی هوشمند ترافیک (SCATS)
۲۴۸	روش های کنترل هوشمند در تقاطع ها به کمک سیستم SCATS
۲۵۰	سیستم کنترل هوشمند پارکینگ
۲۵۱	سیستم حق تقدم خودروهای اضطراری (EVS)
۲۵۳	سیستم عبور عابرین پیاده هوشمند (EVS)
۲۵۳	تابلوی پیام متغیر خبری (VMS)
۲۵۵	سیستم مدیریت اتوبوس (SMB)
۲۵۵	سامانه های اطلاع رسانی به شهروندان
۲۵۶	سامانه هوشمند کنترل سبقت ، فاصله و سرعت (CTSC)
۲۵۷	دوربین های نظارت هوشمند جاده ای (AID)
۲۵۷	سامانه هوشمند توزین در حال حرکت (WIM)
۲۵۸	پارکومترهای هوشمند کارتخوان
۲۵۹	رانندگی و تصادف در شهر الکترونیک با خودروهای هوشمند
۲۶۰	سیستم ردیاب و تعیین مسیر GPRS Tracking
۲۶۱	وسيله نقلیه پارک شانل
	فصل یازدهم : شاخص های ارزیابی در شهر الکترونیک
	مقدمه
۲۶۴	شاخص چیست؟
۲۶۶	شاخص های ارزیابی تجارت الکترونیک
۲۶۹	شاخص های پیشنهادی نگارنده در زمینه تجارت الکترونیک
۲۶۹	شاخص های ارزیابی شهر الکترونیک

فهرست مطالب

شاخص های پیشنهادی نگارنده در زمینه شهر الکترونیک..... ۲۷۳

فهرست منابع..... ۲۷۹

www.ketab.ir

پیشگفتار

توسعه سریع شهرها در چند دهه اخیر و گسترش روز افزون اینترنت و فناوری اطلاعات در جهان و ورود آن به عرصه های مختلف، ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی زندگی شهروندان را تحت شعاع قرار داده است. عمده ترین محور تحول و توسعه در هزاره سوم، فناوری اطلاعات و ارتباطات بوده که با اختراع کامپیوتر، توسعه سخت افزارها و نرم افزارها، گسترش شبکه های ارتباطاتی و تاثیر آن در کلیه مراتب زندگی بشر از یک سو و تلاش برای رسیدن به حداکثر امکانات با حداقل هزینه و صرفه جویی در زمان از سوی دیگر سبب تحولات نوین در زندگی انسان ها و تغییر در جامعه بشری شده است. جامعه ای جدید مبتنی بر فناوری اطلاعات، دارای ویژگی های خاص خود بوده و مفاهیم سنتی چون؛ اقتصاد، آموزش، تجارت، حمل و نقل، مدیریت، کتاب و کتابخانه، پزشکی، خدمات اداری و سازمانی و ... را متحول کرده است. از آنجائیکه شهرها مصادرات جوامع بشری می باشند، تغییر و تحول در این جوامع بطور مستقیم و غیر مستقیم بر همه و خدمات شهری را نیز متحول می کند، لذا در این راستا تاثیرات فناوری اطلاعات، مشخصات و برنامه ریزان شهری را برآنداشته است که در پژوهش های علمی، تحقیقاتی و کاربردی جدید به مقوله شهر مبتنی بر فناوری اطلاعات، یعنی شهر الکترونیک یا شهر مجازی^۱ و به عنوان آن بیش از پیش توجه نمایند. در ایران آقای دکتر علی اکبر جلالی از اولین اساتیدی است که به ارائه تئوری شهر الکترونیک و زیرساختارهای آن پرداخته اند و در کتاب خود تحت

^۱ از دیدگاه علمی؛ شهر الکترونیک همان شهر مجازی است که در تالیف کتاب حاضر نیز از هر دو این مفاهیم استفاده شده است.

عنوان شهر الکترونیک به تشریح پاره ای از مفاهیم این نظریه نوین اشاره نموده اند ، همچنین همایش ها و کنفرانس های مختلفی تحت عناوینی چون شهر الکترونیک ، شهرداری الکترونیک ، دولت الکترونیک و... برگزار گردیده و مقالات مختلفی در زمینه های متفاوت ارائه گشته است. در مرحله اجرایی نیز ، اقدامات قابل توجهی از سوی دولت ساربان ها ، شرکتها ، بانکها و... در الکترونیکی کردن خدمات خود صورت پذیرفته است. ولی متأسفانه مقوله شهر الکترونیک در ایران بیشتر از دید فناوری اطلاعات مطرح میگردد تا از دیدگاه شهرسازی ، همچنین بغیر از کتاب شهر الکترونیک دکتر جلالی ، کتاب دیگری بخصوص با رویکرد شهرسازی از سوی متخصصین مربوطه تالیف نگشته است. لذا این کتابان و محققین رشته های مختلف جهت انجام تحقیقات در این مقوله منبع مشخصی را در دسترس ندارند. با مبنا قرار دادن رویکرد فوق با توجه به تخصص مولف در دو علوم فناوری اطلاعات و شهرسازی تلاش شده است تا کتاب حاضر به عنوان معرف اولیه این رشته به دسترس دانشجویان ، دانشجویان و پژوهشگران شهرسازی و دیگر رشته ها از جمله اقتصاد ، جهانگردی ، مدیریت ، پزشکی ، حمل و نقل و... و همچنین در اختیار رواندانی که تمایل دارند با مقوله شهر الکترونیک آشنا شوند ، قرار بگیرد تا بتواند در حد امکان کمک رسان این عزیزان گردد. لازم به ذکر است در تالیف این کتاب از کتب و مقالات بسیار استفاده شده است (که در بخش فهرست منابع به آن اشاره گردیده) تا آنجائیکه امکان دسترسی منبعی جامع تهیه گردد ، لذا در اینجا برخود واجب میدانم تا از زحمات این اساتید و دانشجویان محقق نیز نهایت تشکر و سپاسگزاری را بنمایم.

کتاب اصول و مبانی شهر الکترونیک با رویکرد شهرسازی در ۱۱ فصل تنظیم و تدوین شده است. فصل اول با ۱۸ بخش به آشنایی با فناوری اطلاعات اختصاص داده شده

است تا خوانندگان با مفاهیم ابتدائی آشنا گردند. در فصل دوم، که ۱۹ بخش دارد به معرفی کلیات شهر الکترونیک پرداخته شده است. فصل سوم دولت در شهر الکترونیک با ۱۳ بخش، فصل چهارم اقتصاد در شهر الکترونیک با ۳۴ بخش، فصل پنجم آموزش در شهر الکترونیک با ۱۴ بخش، فصل ششم کالبد شهری در شهر الکترونیک با ۹ بخش، فصل هفتم شهرداری در شهر الکترونیک با ۶ بخش، فصل هشتم سلامت و درمان در شهر الکترونیک با ۸ بخش، فصل نهم گردشگری و سرگرمی در شهر الکترونیک، با ۲ بخش و ۶ زیربخش، فصل دهم حمل و نقل در شهر الکترونیک با ۱۹ بخش و فصل یازدهم با ۵ بخش گردیده است.

در تهیه و تدوین این کتاب از اعضای از جمله آقایان و خانم ها: مهندس اسماعیل دیداریان در بخش کالبد شهری و مهندس کتاب، رسول ناصری در بخش اقتصادی، مهندس سیامک صانع دوست و مهندس بهرام حاجیلو در بخش فناوری اطلاعات، دکتر رضا دیداریان و عارفه سیاقی در بخش پزشکی، مهندس توحید علیزاده یوالار و شن آی عباس زاده در بخش آموزش، افسون کلامی در بخش گردشگری، فرهنگ صفایی پور، وحید خلیل دیداریان، توحید حسینی، مهندس توحید خلیل دیداریان در بخش جمع آوری کتب، مقالات و چاپ و خانم ها شیدا اسماعیل و الناز فرج پور در زمینه تایپ، که زحمات زیادی را متقبل شده اند، نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

همچنین بر خود لازم میدانم تا از راهنمایی های اساتید برجسته ای چون دکتر حسین غضنفرپور (دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری: استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان)، دکتر نیما جهان بین (دکترای شهرسازی: استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان)، دکتر علی مصیب زاده (دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری: استادیار دانشگاه

ارومیه) و دکتر میرنجف موسوی (دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری : استادیار دانشگاه ارومیه) نیز تشکر نمایم.

در مجموع به رغم فراوانی منابع و تجارب مختلف ، کتاب حاضر دارای اشکالاتی نیز خواهد بود که امیدواریم خوانندگان به دیده اغماض در آنها نگریسته حتی المقدور از طریق ایمیل را در رفع آنها یاری نمایند.

و من الله التوفیق

میثم دیداریان

پائیز ۱۳۹۲

ایمیل نگارنده :

milan_md_engineer@yahoo.com